

Matkailun trendejä

Nämä matkailuun liittyvät trendit olivat keskustelussa ”Mitä jos eteläpohjalainen matkailu...”? - tilaisuudessa 25.4.2024 hotelli OnnenTähdessä, Tuurissa. Trendit on asetettu järjestykseen sen mukaan, kuinka monta ääntä osallistajat yhteensä antoivat sille. Tehtävänä oli antaa ääni olennaisimmille eteläpohjanmaalla vaikuttaville trendeille. Osallistajat saivat antaa ääniä trendeille, käytettävissä oli maksimissaan 10 ääntä, yksi henkilö pystyi äänestämään vain yhden kerran kutakin trendiä. Annettujen äänien yhteismäärä on esitetty suluissa.

<h2>Kestävä matkailu (24)</h2> <p>Kestävän matkailun osalta siirtymien vaatiman liikkumisen ympäristöystävälliset vaihtoehdot ovat yksi avaintekijä. Tulee myös huomioida, että ympäristötekijöiden lisäksi kestäväyyteen kuuluu myös sosiaalinen hyvinvointi, eli luonto- ja kulttuuriympäristö sekä paikalliset asukkaat.</p>	<h2>Lähimatkailu (20)</h2> <p>Lähi- ja kotimaanmatkailun suosio nousee ympäristötietoisuuden myötä. Lähimatkailun suosioon vaikuttavat myös maailmantilanteet kuten esim. terrorismin uhka. Lähimatkailussa kuluttaja haluaa elämyksiä ja hyvää palvelua ympäristönäkökulmia unohtamatta. Ruoka on oleellinen osa lähimatkailua.</p>
<h2>Luonto- ja outdoors- matkailu (20)</h2> <p>Luonto- ja outdoors-matkailun osalta globaalien vaurauden lisääntyessä myös ylellisyyden merkitys muuttuu: aineellisen omaisuuden ja sosiaalisen aseman sijaan sillä tarkoitetaan yhä useammin aineettomia kokemuksia, jotka ovat aitoja, eksklusiivisia ja räätälöityjä.</p>	<h2>Hyvinvointimatkailu (19)</h2> <p>Mielen ja kehon hyvinvointiin panostaminen matkustamisen aikana kiinnostaa. Terveellinen ruokailu liikunta- ja hyvinvointipalveluiden lisänä on olennaista tälle kohderyhmälle.</p>
<h2>Aineeton luksus (18)</h2> <p>Tavaroiden kuluttamisen sijaan luksusta voidaan hakea esim. räätälöidyistä palveluista, kokemuksista ja elämyksistä.</p>	<h2>Esteetön matkailu (16)</h2> <p>Etenkin väestön ikääntyminen kasvattaa esteettömyyden tarvetta. Esteettömyys palvelee myös monia muita matkailijaryhmiä. Esim. liikkumiseen liittyviä haasteita voi olla vaikka väliaikaisesti kenellä vain.</p>
<h2>Etä- ja hybridityö (14)</h2> <p>Etätyö voi mahdollistaa työn yhdistämisen lomailuun. Työ ja loma / vapaa-aika voivat yhdistyä esim. työn tekemisenä lomakohteesta. Voiko tämä tuottaa uusia mahdollisuuksia palvelutarjontaan?</p>	<h2>Instagram matkailu (13)</h2> <p>Ajatuksena on matkustaa valokuvissa hyvältä näyttävään paikkaan. Instagram -palvelussa voi nousta esiin paikka, jossa somettajat käyvät ottamassa itsestään kuvia. Milleniaaleille (n. 20-35-vuotiaat) matkakohteen some-kuvauksellisuus on merkittävä valintaperuste kohteelle.</p>

Automatkailu (13)

Autolla liikkuminen mahdollistaa perinteisten turistiryisien ulkopuolella olevat matkakohteet. Kuinka paikalliset oikeasti asuvat? Maailmalla on esimerkkejä sivustoista, joiden kautta itselleen voivarata paikallisen oppaan tai perheen, jonka luona asua.

Inklusiivinen matkailu (13)

Matkailutarjonta on alkanut laajentua. Vaikka matkatoimistot ja niiden rooli matkailussa kokonaisuutena vähenee, löytyy erikoistuneita matkatoimistoja. Ikäihmisille matkoja räätälöivä ja matkakavereita tarjoava, tiettyjen uskontokuntien edustajille suunnattu, naismatkailijoille suunnattu, homoseksuaaleille suunnattu jne. Lisäksi usean sukupolven yhteismatkat ja sukulaisten ryhmämatkat kasvavat.

Pimeä tai synkkä turismi (dark tourism) (11)

Suuntaa kohteisiin, jotka ovat outoja, pelottavia tai kammottavia paikkoja. Tällaisia paikkoja voivat olla esim. keskitysleirit, Suomessa ainakin Seilin saari. EP:llä voisi olla häijyt. Ehkä köyhäntalojen historia, EU:n itäraja?

Digitalisaatio ja teknologia (10)

Digitalisaatiossa kyse on etenkin palveluiden kehittämisestä ja asiakaskeisyydestä. Tulevaisuuden digipalveluilta odotetaan yksilöllisyyttä, räätälöitävyyttä, automaatiota ja älykkyyttä. Alustatalous on mahdollistanut toimintatapoja, jotka ovat vallanneet markkinoita. Edistyselliset palvelut mukauttavat reaaliajassa tarjontaa käyttäjän kiinnostuksen kohteiden ja tarpeiden mukaan.

Ilmasta raiteille (8)

Etenkin raideliikenteen nouseminen lentämisen vaihtoehdoksi. Lentämisen kasvihuonepäästöistä on puhuttu paljon ja ihmiset voivat kokea lentohäpeää.

Onnellisuus (6)

Suomi on valittu useaan otteeseen maailman onnellisimmaksi kansaksi. Voiko matkustamalla Suomeen saada osansa onnellisuudesta?

Uudistava / regeneratiivinen matkailu (5)

Mahdollistaa matkailua hyvällä omalla tunnolla, sillä matkan negatiiviset ympäristövaikutukset kompensoidaan tekemällä jotakin hyvää, osallistamalla vaikka puiden istuttamiseen.

Muutosmatkailu (4)

Matkalta joko tietoisesti haetaan tai toivotaan muutoksen käynnistymistä -tai muutos käynnistyy odottamatta. Tavoitellun muutoksen aikaansaamisessa on ohjaajalla / oppaalla / kouluttajalla / valmentajalla tms. tärkeä rooli.

Teknoturismi (4)

Teknologiset ratkaisut tarjoavat moninaisia mahdollisuuksia matkailualalle. Sovelluksia hyödynnetään liikkumisessa, ja matkustamisessa.

Hotellihuoneissa langattoman verkon hyödyntämisen mahdollisuus alkaa olla perusedellytys. Teknoturismi voi tulevaisuudessa näkyä enemmän laajennetun todellisuuden, virtuaalikokemusten ja sekoitetun todellisuuden limittymisenä matkailukohteisiin.

Geopoliittiset jännitteet lisääntyvät (3)

Valtioiden väliset jakolinjat kärjistyvät ja heijastuvat kansainvälisiin suhteisiin, jopa konflikteihin. Konfliktit voivat heijastua nopeastikin matkailuun.

Fyysisen ja virtuaalisen maailman rajat hämärtyvät (1)

Ihminen on jatkuvassa vuorovaikutuksessa digitaalisen ympäristön kanssa, kun virtuaalisia sisältöjä voidaan yhdistellä ei-digitaalisiin ympäristöihin eri tavoilla. Esim. puettava teknologia lisää virtuaalisen kokemuksen todellisen maailman päälle.

Vapaaehtoismatkailu (0)

Vapaaehtoistyötä loman ajaksi etsiville löytyy jo matkatoimistoja. Vapaaehtoisturismissa on ilmennyt ongelmia, esimerkiksi kun se suuntautuu orpokoteihin. Taustojen läpinäkyvyys kannattaa varmistaa. Suomessa esim. Metsähallituksen kohteissa.

Etelä-Pohjanmaan matkailualalle tunnistettuja muutosajureita / muutosvoimia

Perustuu 25.4.2024 järjestetyn tilaisuuden "Mitä jos eteläpohjalainen matkailu...?" -tilaisuuden työskentelyyn.

Osallistujia pyydettiin miettimään, millaisia muutosvoimia Etelä-Pohjanmaan matkailuun liittyy 5-10 vuoden sisällä. Ajatukset kirjattiin ylös ryhmätyöskentelyn loppuksi ja ne on jälkikäteen luokiteltu alla olevien otsikoiden alle. Otsikoinnissa on hyödynnetty väljästi PESTEL-analyysikehikkoa.

Poliittiset tekijät: niillä tarkoitetaan mm. miten hallinnolliset tekijät / muutokset vaikuttavat talouteen, liiketoiminnan harjoittamiseen, lainsäädäntöön, verotukseen tai rajoitteisiin?

Ryhmäkeskusteluissa esiin nostettua:

- E-P:n matkailun yhteinen tahtotila murroksessa - onko sitä?
- Pienten kuntien huomioiminen, pidetään ne yhteistyössä mukana; resurssit huomioiden.
- Etelä-Pohjanmaan, Pohjanmaan ja Keski- Pohjanmaan yhteistyö.
- Kuntarajojen häivyttäminen matkailuyhteistyöstä pitäisi vihdoin saada aikaan.
- Valtion tukien keskittämispolitiikan vaikutukset esim. maaseudun asutuksen harveneminen, tuleeko "eteläpohjalaista erämaata"
- Hallituksen toimet alkavat näkyä. Kun puhuttiin hintojen noususta, vapaa-ajanmatkailussa se alkoi näkyä nopeasti ja näkyy kaikista eniten.
- Kuntien välisen matkailuyhteistyön puute.
- saavutettavuuden osalta (tie- ja raideliikenteen tasot – saavutettavuus).
- Liikkumisen vaikeus, jos tieverkko ja infra rapautuu - pienillä paikkakunnilla tämä. Millaiseksi se muokkaa toimintaympäristöä.
- Kuntien / pienalueiden oman markkinoinnin muuttuminen.
- Visitien rooli ja sen muuttuminen.
- kaavoitus; huomioidaan matkailutoimiala, yhteistyö eri toimijoiden kanssa

Taloudelliset (ekonomiset) tekijät: mitkä tekijät / muutokset vaikuttavat organisaatioiden toimintakykyyn, tuottavuuteen ja kehitykseen (esimerkiksi inflaatioon, verotukseen tai kuluttajien käytettävissä oleviin varoihin)

Ryhmäkeskusteluissa esiin nostettua:

- Lähimatkailun nousu, tarvitaan luovuutta ja tehokkuutta lisää resursseihin nähden.
- Matkailuyritysten kasvuhaluttomuus.
- Matkailuyritysten ja kuntien yhteistyön lisääntyminen, resursseja / panostuksia tarvitaan molemmilta.
- Pienissä kunnissa palveluja supistetaan joten on hyvin pieniä pelimerkkejä. Yhteistyötä tarvitaan.
- julkisten palveluiden katoaminen
- Infran rakentaminen "jäissä", vaikutukset matkailuun, kun ei tule sitä kautta majoitusasiakkaita (esim. tuulivoima-alan työntekijät ovat tärkeä kohderyhmä majoitusyrityksissä).
- Säästäminen, kustannusten nousu, sekä asiakkaiden että yritysten osalta.
- Hintojen nousu ja resurssien ehtyminen.
- Maailmantilanteet ja kriisit tulevat vaikuttamaan kustannusten nousun kautta investointeihin.
- Heikentyvä taloustilanne nyt. Yhteistyötä tarvitaan, jotta voidaan pärjätä.

Sosiaaliset tekijät: miten uskomukset ja asenteet vaikuttavat yhteiskuntaan ja markkinoihin (esimerkiksi työuraan, ostokäyttäytymiseen tai tietoisuuteen terveydestä)?

Ryhmäkeskusteluissa esiin nostettua:

- elämyksellisyys, dopamiinitalouteen siirtyminen; halutaan nopeasti palkintoja ja mielihyvää
- nopeaa, lyhyttä syötettä, että jäädään mieliin (digitaalisuuden uudet mahdollisuudet)
- Tahtotilaa markkinoinnin yhteistyölle on olemassa.
- Harrastusten tärkeys, matkataan harrastusporukan kanssa.
- Maahanmuuttajat, mihin he haluavat matkailla?

- Yhteistyö kuntien ja kaikkien muidenkin toimijoiden välillä. Panimot ja käsityökaupunki Kauhavalla hyviä esimerkkejä - tällaista lisää, jotta matkailijat viiptyvät kauemmin.
- Eteläpohjalainen ittellisyys yhteistyön sisällä.
- Vapaaehtoistyön ja sitä kautta matkailun lisääntyminen. Loman, hyväntekeväisyyden ja harrastusten yhdistäminen.
- Henkilökohtaisen palvelun tarve ei katoa.
- Ikäihmiset ovat työelämässä entistä pidempään.
- Yhteiskunnan polarisoituminen - Toisilla rahaa käyttää matkailuun ja elämyksiin, toisilla ei.
- Kv-matkailuun liittyvät uskomukset: miksi kansainvälistyminen on haasteellista maakunnassa
- Työvoiman muutokset: seniorikansalaisia ja nuoria, millaisilla "eväillä, asenteella ja osaamisella" tullaan töihin
- Työelämän muutokset: millaisia palveluita voidaan tulevaisuudessa tarjota työntekijöiden työelämätaitojen näkökulmasta.
- tekijöiden puutetta: onko työvoimalla tulevaisuudessa esim. ajokortti, pääseekö työpaikalle jos asuinpaikan ja työpaikan välillä ei julkista liikennettä
- Perhekuntien muuttuminen.
- Nuorten poismuutto alueelta.
- asiakaskunta ikääntyy
- Ikääntyvien palvelutarjonnan kehittäminen, toisaalta myös diginatiivien.
- Väestö alueella vähenee ja vanhenee
- Matkailuyrittäjien ikääntyminen.
- Turvallisuuskysymykset huomioitava etenkin jos vierailijat ovat tulevaisuudessa huonokuntoisempia
- Asiakkaiden vaatimusten ja maalaisjärjen / ymmärryksen kohtaaminen (tai kohtaamattomuus).
- ihmisten elämäntaidot arjessa heikompia
- ihmiset "hönömpiä" itsestäänselvyyksiä on alettava listaamaan auki: Sanoitettava, ohjeistettava
- Jos jotakin ei lue missään tai sanota, siitä reklamoidaan. Miten tätä voisi välttää – tietty uusavuttomuus ja välinpitämättömyyttä luontokohteissa
- yhdistyksillä ja talkoohengellä on iso rooli infran ylläpitämisessä - miten käy, kun ei olekaan enää väkeä talkoisiin (talkoilijat ikääntyvät)?

- perinteiden ja eteläpohjalaisen kulttuurin hyödyntäminen, häviää pikkuhiljaa, pitää ylläpitää. Hyötynäkökulma.
- mitä tapahtuu jokaisen oikeuksille (viitaten käyttäytymiseen ja infraan) → vaikutukset vetovoimaan

Teknologiset tekijät: Miten teknologinen kehitys ja innovaatiot vaikuttavat toimialaan?

Ryhmäkeskusteluissa esiin nostettua:

- Tekoälyn ja sen mukanaan tuomien vaikutusten arvioiminen. Mikä on totta ja mikä tarua?
- Teknologian kehittyminen tuo mahdollisuuksia matkailupalveluiden kehittämiseen.
- Miten aluetoimijoina voitaisiin olla apuna yrittäjille digipuolella, sopivat tuotteet esim. bussiryhmille saataville ja vielä netistä ostettavaksi (ryhmät harvoin ostaa suoraan netistä, vaatii matkanjärjestäjän oikeuksia).
- Tekoäly ja digipalvelut auttavat reaaliaikaisessakin tulkkauksessa, Tuotteet tehtävä englanniksi, jotta pienetkin toimijat pystyvät palvelemaan

Ympäristölliset tekijät (environmental): Miten ympäristötekijät / ilmastonmuutos vaikuttavat liiketoimintaan, raaka-aineiden saatavuuteen tai hiilijalanjälkeen?

Ryhmäkeskusteluissa esiin nostettua:

- Kiertotalous: tuoko uusia mahdollisuuksia ja kuinka tulee huomioida?
- Ilmastonmuutos ja sen työntämänä matkailijat tänne pohjoisemmaksi, myös poliittiset tekijät taustalla.

Lainsäädännölliset tekijät: Miten muutokset lainsäädännössä vaikuttavat esimerkiksi työaikaan, kuluttajasuojaan tai tasa-arvoon?

Ryhmäkeskusteluissa esiin nostettua:

- Hankerahoituksen väheneminen ja alueellinen vaihtelu.

Muuta ryhmäkeskusteluissa esiin nostettua:

- Eteläpohjalainen "ittellisyys"; asioita halutaan tehdä itse, sillä tavalla ja siinä vaiheessa kuin itse haluaa.
- Eteläpohjalaisuus luonteenpiirteenä pysyy ja se näkyy kautta linjan.
- Etelä-Pohjanmaan saavutettavuus ei muutu (rautatiet, tieverkosto, lentokentät).
- miten saadaan puheet konkretisoitumaan käytäntöön
- Kateus pois pelikentältä
- Tahtotilaa markkinoinnin yhteistyölle on olemassa
- Mahdollisuus luoda positiivisempi kuva maakunnasta, siellä oleville toimijoille ja myös ulospäin, pitää olla aktiivinen, jokaisen vastuulla kantaa kortensa kekoon
- tarvitaan yhteinen matkailubrändi minkä alla toimitaan
- tulee saada pitkäjänteisyys tekemiseen
- tuotteistusta lisää ja huomioidaan matkailubrändi (mitä halutaan)
- markkinoinnissa asiakaslähtöisyys vs. "maksajälhtöisyys"
- Pitäisi muuttua: jos halutaan turisti viikoksi, yhdellä kunnalla ei ole tekemistä koko ajalle. Tarvitaan yhteistyötä. Ajallisesti on siirtymät ok, mutta kuinka se järjestetään? Yhteistyötä tarvitaan.
- EP on matkalla Helsingistä Lappiin. Usein matkana Kolin kautta. Miten saadaan kiertämään toista reunaa? Vaatii yhteistä suunnittelua (otetaan joitakin kohteita, joita nostetaan esiin - majoituksen riittävyys)
- Toisaalta tarjonta on pirstaleista, mutta siitä voidaan myös sitten koota erilaisia yhdistelmiä - mahdollisuus
- Pakettimatkoja ei vielä ole, näitä tarvittaisiin, vaikka eri tuotteiden/palvelujen myynti tapahtuisi paketin osana, yksittäiset yrittäjät nousisivat sieltä myös esiin - tällä voitaisiin päästä kiinni kansainvälisyyteen. Rahalle saatava vastine on tuotava esiin.

